

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

УДК 355.23:423.61:355.211.3 (086.48)

Руслан Троцький, начальник кафедри тактичної підготовки військ, підполковник
Національної академії внутрішніх справ України, м. Київ

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті представлено модель формування готовності до управлінської діяльності курсантів у процесі фахової підготовки. Обґрунтовано, що модель побудована з урахуванням положень особистісно орієнтованого, системного, компетентнісного, культурологічного, діяльнісного підходів, принципів систематичності і послідовності навчання, свідомості і активності у навчанні, науковості, поєднання різних форм організації навчання, позитивної мотивації, відбору індивідуальної освітньої траєкторії, принципів освітньої рефлексії, випереджувального навчання. Охарактеризовано етапи реалізації моделі: цілемотиваційний, змістово-актуалізаційний, практико орієнтований, рефлексивно-оцінний етапи.

Ключові слова: модель, моделювання, управлінська діяльність, готовність, курсант, вищий навчальний заклад.

Лит. 6.

Руслан Троцький, начальник кафедры тактической подготовки войск, подполковник
Национальной академии внутренних дел Украины, г. Киев

МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ К УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ

В статье представлена модель формирования готовности к управленческой деятельности курсантов в процессе профессиональной подготовки. Обосновано, что модель построена с учетом положений личностно ориентированного, системного, компетентностного, культурологического, деятельностного подходов, принципов систематичности и последовательности обучения, сознательности и активности в обучении, научности, сочетание различных форм организации обучения, положительной мотивации, отбора индивидуальной образовательной траектории, принцип образования рефлексии, опережающего обучения. Охарактеризованы этапы реализации модели: мотивационный, содержательно-актуализационные, практико-ориентированный, рефлексивно-оценочный этапы.

Ключевые слова: модель, моделирование, управленческая деятельность, готовность, курсант, высшее учебное заведение.

Ruslan Trotskiy, Head of the Tactical Training of Troops Department, Lieutenant Colonel
National Academy of Internal Affairs of Ukraine, Kyiv

THE MODEL OF FORMATION OF READINESS OF FUTURE OFFICERS TO THE MANAGEMENT ACTIVITY IN THE PROFESSIONAL TRAINING

The article presents the model of formation of readiness of students to the management activities during their training. The author proves that the model is built with the provisions of the personality oriented, systematic, competence, cultural, the active approaches, the principles of regularity and consistency of training, the awareness and activity in education, scientific, combining different forms of teaching, a positive motivation, the selection of individual educational approach, and the principle of education reflection of advanced training. There are such realization stages of the model as: purpose-motivating, content-actualization, practice-oriented, reflective-evaluative stages.

Keywords: a model, modeling, management activity, readiness, a student, a university.

Постановка проблеми. Сучасні умови реформування правоохоронної галузі в Україні висувають принципово нові вимоги до майбутніх офіцерів. Зважаючи на це, вимагає вдосконалення як сам процес навчання у вищих навчальних закладах системи МВС загалом, так і формування готовності курсантів до різних видів професійної діяльності, насамперед до управлінської. Відповідно виникає низка суперечностей у підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності, а саме: між

функціями управлінської діяльності та змістом, методами і формами освітнього процесу; необхідністю інтеграції змісту фахової підготовки та дискретністю опанування теоретичними знаннями і практичними вміннями щодо управлінської діяльності; між рівнем підготовки майбутніх офіцерів і сучасними вимогами відповідно до потреб ринку праці.

Мета статті. Подолання означених суперечностей, які потребують розробки і впровадження моделі формування готовності до

управлінської діяльності курсантів у процесі фахової підготовки.

Аналіз теоретичних положень щодо формування готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів присвячено дослідження (В. Бойко [1], С. Будник [2], О. Сафін [4], В. Різник [3], В. Уліч [6] та ін.). Досвід викладацької, управлінської діяльності у вищих навчальних закладах системи МВС України дав можливість розробити модель формування готовності до управлінської діяльності курсантів у процесі фахової підготовки. При цьому ми керувалися такими положеннями:

- готовність є якістю особистості і розглядається як результат підготовки до здійснення управлінської діяльності;

- обов'язковими елементами готовності є мотиваційно-ціннісний, поняттєво-змістовий, операційно-діяльнісний, емоційно-вольовий компоненти;

- основними етапами формування готовності до управлінської діяльності є ціле-мотиваційний, змістово-актуалізаційний, практико-орієнтований, рефлексивно-оцінний;

- методологічні засади формування готовності до управлінської діяльності становлять положення методологічних підходів: системного, діяльнісного, культурологічного, особистісно орієнтованого, компетентнісного;

- засадничими принципами формування готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів є принципи науковості, систематичності і послідовності навчання, принцип свідомості і активності у навчанні, принцип поєднання різних форм організації навчання, принцип позитивної мотивації і сприятливого емоційного клімату, принцип відбору індивідуальної освітньої траєкторії, принцип освітньої рефлексії

Виклад основного матеріалу. У педагогічній літературі науковці екстраполюють поняття "модель" у контексті реалізації освітнього процесу. Зокрема Т. Спіріна зауважує, що "модель – це знакова система, за допомогою якої можна відтворити дидактичний процес, показати в цілісності його структуру, функціонування та зберегти цю цілісність на всіх етапах дослідження" [5, 280]. Відповідно модель відображає процес моделювання формування чи розвитку певної особистісної чи професійної якості особистості. Нам імпонує думка В. Різника про те, що **моделювання** дає змогу відтворити не тільки статику дидактичного процесу, а і його динаміку. Наявність науково обґрунтованої моделі навчального процесу дозволяє прогнозувати його розвиток [4].

Узагальнюючи положення науковців, Молодь і ринок №2 (145), 2017

зазначимо, що результативність, позитивна динаміка застосування моделювання дозволяє обґрунтувати теоретико-методологічні засади розвитку певної особистісної і професійної діяльності в освітньому процесі, оновити зміст навчання, розробити відповідні форми і методи її формування з використанням педагогічного потенціалу базових, фахових навчальних дисциплін, самостійної і науково-дослідницької роботи, виховної складової професійної підготовки.

Відповідно *модель формування готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів у процесі фахової підготовки* передбачає структурування цілеспрямованого змісту фахових дисциплін, активізацію самостійної і науково-дослідницької роботи, оновлення програм виробничої практики і стажування з урахуванням проблем управлінської діяльності. Зміст моделі спрямовується на розвиток в майбутніх фахівців професійно значущих якостей (управлінської культури, управлінської компетентності, управлінської етики тощо), основу яких складає готовність до управлінської діяльності, яка є результатом реалізації моделі.

Проектована нами модель враховує положення компетентнісного, культурологічного, системного, особистісно орієнтованого, діяльнісного **підходів**.

Особистісно орієнтований підхід у контексті реалізації моделі формування готовності до управлінської діяльності у процесі фахової сприяє урахуванню особистісного потенціалу курсанта, його здатності до саморозвитку і самовдосконалення, дозволяє з'ясувати внутрішні мотиви професійної діяльності, її різновидів, зокрема управлінської діяльності, охарактеризувати його адаптивні здатності, рівень емоційно-вольової стійкості, розвиненість комунікативної культури, рівень прогностичних здібностей і можливостей офіцера, а також здатностей комплексно приймати управлінські рішення, почуття відповідальності, наполегливість, дисциплінованість, оперативність, педагогічний такт, емпатія тощо.

Культурологічний підхід вимагає необхідності у процесі професійної підготовки курсантів розглядати формування готовності до управлінської діяльності з позиції врахування управлінської культури, що передбачає засвоєння ними ціннісних орієнтацій, усвідомлення взірця офіцера, який має сформовані ціннісні орієнтири щодо виконання громадянського обов'язку, сприймає постулати честі і гідності, закріплені історично у правоохоронному середовищі, здатен реалізовувати культуру професійної, управлінської діяльності, власний управлінський потенціал у повсякденному спілкуванні з урахуванням сучасної соціально-політичної, культурної ситуації.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Діяльнісний підхід у контексті реалізації моделі формування готовності до управлінської діяльності курсантів у процесі фахової підготовки дозволяє визначити діяльнісні аспекти готовності до управлінської діяльності, відповідно визначити на цій основі здатність до реалізації професійних, управлінських функцій, виявлення діяльнісної позиції щодо прийняття управлінських рішень, усвідомлення необхідності власного професійного розвитку “в дії”, шляхом професійного удосконалення.

У процесі розробки моделі формування готовності до управлінської діяльності курсантів у процесі фахової підготовки нами був застосований також **системний підхід**, сутність якого полягає у взаємозв'язку всіх елементів моделі (етапів, блоків, компонентів, критеріїв і показників, рівнів готовності до управлінської діяльності) у динаміці. Зауважимо, що власне управлінська діяльність розглядається як система, яка характеризується багатофункціональністю (цілевказівна, оцінювальна, інформаційна, контрольна, мотиваційна тощо), структурованістю та включає певні структурні елементи (керуюча; керована, умовно-детермінуюча, взаємозв'язуюча міжкеруючою та керованою підсистемами). Системний підхід становить основоположну методологічну базу моделі, адже створює можливість для визначення способів організації окремих частин (елементів) системи в єдине ціле, взаємопідпорядкувати елементи системи і взаємодію їх. Відповідно до цього підходу модель формування готовності до управлінської діяльності у процесі фахової підготовки розглядається нами як цілісна система, компонентами якої є мета, зміст, форми, методи і результати.

Теоретичні положення **компетентнісного підходу** дозволяють розглядати готовність до управлінської діяльності як інтегральну властивість, яка забезпечує реалізацію управлінської компетентності у практичному вимірі управлінської діяльності, що передбачає позитивну мотивацію до її здійснення, здатність оцінювати ситуацію, виявляти волю і позитивні емоції у прийнятті управлінських рішень, а також виявляти чітко сплановані управлінські дії.

Зважаючи на специфіку правоохоронного навчального середовища, у якому відбувається тісна взаємодія навчальної, науково-дослідницької, практичної і виховної складових професійної підготовки, що характеризується субординаційністю комунікативного зв'язку між суб'єктами навчання, чіткою регламентованістю повсякденної діяльності, у процесі розробки моделі формування готовності до управлінської діяльності у процесі фахової підготовки нами враховано педагогічні

ресурси вищого навчального закладу системи МВС.

У контексті розробки моделі формування готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів у процесі фахової підготовки було екстрапольовано основні **дидактичні принципи** її реалізації: принципи систематичності і послідовності навчання, принцип свідомості і активності у навчанні, науковості, принцип поєднання різних форм організації навчання, принцип позитивної мотивації, принцип відбору індивідуальної освітньої траєкторії, принцип освітньої рефлексії, принцип випереджувального навчання. На основі теоретичних положень науковців з проблеми принципів навчання розкриємо сутність кожного, екстраполюючи їх на проблему формування готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів у процесі фахової підготовки.

Принцип систематичності і послідовності навчання реалізується у логічності структурування змісту дисциплін, використанні форм і методів, регламентованості змісту, програм, підручників, посібників, застосуванні контрольних заходів. Системність передбачає вичленення у процесі послідовного вивчення дисциплін ключових понять, встановлення причинних і функціональних зв'язків, представлення їх генези, сутності, міждисциплінарної основи.

Принцип свідомості і активності у навчанні зумовлює активну роль студента, курсанта у процесі учіння, коли він є його суб'єктом, що виявляється у прояві уваги до проблем, самостійності здобуття інформації, оригінальності узагальнень і суджень, конкретизації знань, виправленні власних неточностей, виявленні аргументованої особистісної позиції на проблему, раціоналізації навчання і самонавчання.

Принцип науковості передбачає опертя змісту навчальної дисципліни, практичної підготовки на досягнення науки, формування основ наукового світогляду, раціонального мислення, набуття умінь наукового пошуку, раціонального використання наукової літератури, довідниково-енциклопедичних, лексикографічних видань, здатності використовувати способи наукової організації праці.

Принцип поєднання різних форм і методів організації навчання втілюється у раціональному використанні словесних, наочних, практичних, пошукових методів, методів стимулювання і мотивації, контролю і самоконтролю, аудиторних (лекції, практикуми, семінари тощо) та позааудиторних (екскурсії, вікторини,

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

відеолекторії, засоби музейної педагогіки) форм навчання, їх ефективному поєднанні на проблемних, розвиваючих, творчих засадах змісту освіти.

Принцип позитивної мотивації передбачає усвідомлення необхідності навчання, опанування теоретичного матеріалу, набуття практичних умінь, стимулювання внутрішніх мотивів до навчання, розвитку інтересів, потреб, прагнення до пізнання, професійного та особистісного розвитку, реалізації себе у професійному середовищі, поваги до фаху.

Принцип відбору індивідуальної освітньої траєкторії реалізується у виборі цілей, завдань, форм і методів навчання і зумовлює особистісний і професійний розвиток особистості шляхом стимулювання особистісної самореалізації, толерантного ставлення до вибору курсанта, його навчальної, науково-дослідницької діяльності, включеність у процес власного професійного удосконалення, саморозвитку.

Принцип освітньої рефлексії передбачає усвідомлення способів майбутньої діяльності, трактування смислових особливостей різних видів професійної діяльності, розуміння проблем, пов'язаних з майбутнім фахом, здатність формулювати рефлексивні оцінки щодо змісту навчання, самоусвідомлення власних професійних умінь і особистісних якостей, що мають забезпечити ефективність здійснення професійних функцій.

Принцип випереджувального навчання передбачає наповнення освітнього процесу професійно спрямованим сенсом, "занурення" курсантів у реальні умови професійного середовища, що сприяє формуванню як пізнавальних, так і соціальних мотивів оволодіння готовністю до різних видів професійної діяльності, зокрема управлінської, формування здатності долати проблеми професійного характеру, використання додаткового матеріалу з метою більш тісного зв'язку теорії і практичної діяльності.

Модель формування готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів у процесі фахової підготовки реалізувалася на різних етапах навчання у вищому навчальному закладі системи МВС IV рівня акредитації. З метою представлення логічності процесу формування готовності розглянемо ці етапи більш детально.

Процес формування готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів у процесі фахової підготовки ми умовно поділили на кілька взаємопов'язаних етапів: цілемотиваційний, змістово-актуалізаційний, практико орієнтований, рефлексивно-оцінний.

На *ціле-мотиваційному етапі* відбувається

врахування соціальних запитів суспільства на підготовку мотивованого до здійснення управлінської діяльності майбутніх офіцерів. На цьому етапі курсанти ще не усвідомлюють специфіку майбутнього фаху, не вміють моделювати професійні ситуації, які вимагають прийняття управлінських рішень. На нашу думку, саме цей етап варто використовувати для формування мотиваційно-ціннісного компонента готовності майбутніх офіцерів до управлінської діяльності.

На цьому етапі під час опанування фахових дисциплін, виховної роботи важливо визначити наявний у студентів рівень знань, умінь і професійних і особистісних якостей, які відображають готовність до здійснення у майбутньому управлінської діяльності; спрямовувати діяльність викладачів на формування чіткого уявлення курсантів про управлінську діяльність, формування необхідних управлінських якостей (організація методичних, науково-методичних семінарів). Формування мотивації, ціннісних установок щодо необхідності формування готовності до управлінської діяльності формується у процесі проведення годин інформування, виховних заходів, відеолекторій, зустрічей з правоохоронцями-практиками, ознайомлення з досвідом відомих військовослужбовців, використання педагогічного потенціалу кінематографії з військової, правоохоронної тематики та засобами музейної педагогіки. З урахуванням сучасних запитів суспільства на конкурентоздатного фахівця правоохоронної сфери виникає необхідність ознайомлення з досвідом України і зарубіжжя професійної підготовки відповідних осіб, формування у них здатності до прийняття управлінських рішень, здійснення управлінської діяльності.

На *змістово-актуалізаційному етапі* закладаються основи когнітивного досвіду формування готовності до управлінської діяльності курсантів у процесі фахової підготовки. Відповідно на цьому етапі формується поняттєво-змістовий компонент готовності. Курсанти вчать працювати з інформацією, опановують законодавчі, довідниково-енциклопедичні, навчально-методичні, інформаційно-електронні ресурси з проблем теорії і психології управління, професійних функцій, можуть виявляти готовність до прийняття аргументованого управлінського рішення, здатність корегувати власну позицію відповідно до професійної ситуації.

Під час опанування дисциплін фахового спрямування здійснюється особистісне включення курсантів у процес оволодіння теоретичними знаннями, управлінськими

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

уміннями, створюються умови для формування готовності майбутніх офіцерів до управлінської діяльності. На цьому етапі виникає необхідність у збагачення змісту фахових дисциплін матеріалом з проблем управлінської діяльності, розробки проблемних модулів щодо опанування інформації про особливості управлінської діяльності у правоохоронній сфері, розробки навчально-методичного забезпечення вивчення фахових дисциплін, оновленні форм і методів навчання (проблемно-пошукові завдання, ділові ігри, мозковий штурм, тренінги тощо) під час проведення практичних і семінарських занять з урахуванням особливостей управлінських функцій майбутніх офіцерів, активізації самостійної і науково-дослідницької роботи в межах діяльності наукового гуртка, надання курсантам в електронному варіанті “методичного портфоліо”.

На *практико орієнтованому етапі* створюються умови для формування операційно-діяльнісного компонента готовності майбутніх офіцерів до управлінської діяльності. Курсанти опановують проблемні змістові модулі фахових дисциплін, у яких поглиблюються теоретичні знання з питань управлінської діяльності з проекцією на майбутній фах. Викладачі активізують пізнавальну діяльність курсантів шляхом застосування таких методів навчання, як: метод проектів, тренінги, фасилітація, що пов'язано з практичним застосуванням теоретичних знань безпосередньо на практиці. Їхня діяльність активізується у напрямі виконання завдань для самостійної та індивідуальної роботи, залучення до активної науково-дослідницької роботи (участь у конференціях всеукраїнського, міжвузівського рівнів, підготовки матеріалів до друку у збірниках статей). Згідно з навчальним планом підготовки майбутні офіцери опановують дисципліни “Педагогіка”, “військова педагогіка”, у зміст яких включено модулі з проблем управлінської діяльності, застосування педагогічного такту, педагогічної майстерності у процесі виконання професійних функцій управлінця. Відповідно до навчального плану підготовки здійснюється написання курсових робіт з фахових дисциплін на основі введення проблематики з теорії і практики управлінської діяльності. На зазначеному етапі згідно з навчальним планом підготовки майбутніх офіцерів курсанти проходять практики (ознайомчу, виробничу, юридичну) та стажування, що спрямоване на набуття курсантами практичних умінь на посадах командирів взводів, формування у них професійних умінь та навичок відповідно до майбутніх функціональних обов'язків, виховання потреби систематично поновлювати свої знання

та застосувати їх у практичній діяльності, прищеплення інтересу до обраної професії офіцера (додаток).

На *рефлексивно-оцінному етапі* створюються умови для формування оцінно-рефлексивного компонента готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів. Курсанти рефлексують власні теоретичні знання, професійні уміння, професійні дії на основі отримання зворотного зв'язку. Цей етап спрямований на аналіз і самоаналіз професійних ситуацій, спрямованих на прийняття управлінських рішень. На основі проведення дискусії, індивідуальних і групових бесід, мікрвикладання (моделювання поведінки в життєвих ситуаціях) здійснюється рефлексія власних управлінських умінь, готовності до виконання управлінських функцій.

Визначені етапи взаємопов'язані, їх наступність спостерігається упродовж усього терміну навчання. Результатом реалізації кожного етапу є сформованість компонентів готовності до управлінської діяльності майбутніх офіцерів.

Таким чином, модель формування готовності до управлінської діяльності курсантів у процесі фахової підготовки визначено як схематичне відображення розгорнутого в часі процесу навчання, що побудована з урахуванням положень особистісно орієнтованого, системного, компетентнісного, культурологічного, діяльнісного підходів, принципів систематичності і послідовності навчання, свідомості і активності у навчанні, науковості, поєднання різних форм організації навчання, позитивної мотивації, відбору індивідуальної освітньої траєкторії, принцип освітньої рефлексії, випереджувального навчання. Модель характеризується цілісністю, інтегративністю, рівне вістю і логічністю та адекватно представляє зміст, структуру, форми, методи, умови пізнавальної і практичної діяльності курсантів, що реалізуються поетапно (ціле-мотиваційний, змістово-актуалізаційний, практико орієнтований, рефлексивно-оцінний етапи), а її результатом є готовність до управлінської діяльності.

1. Бойко О.В. *Формування готовності до управлінської діяльності у майбутніх магістрів військово-соціального управління: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Олег Володимирович Бойко; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2005. – 20 с.*

2. Будник С.М. *Формування професійної готовності офіцерів-прикордонників до творчого вирішення завдань управлінської діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.07 “Педагогічна та вікова психологія” / С.М. Будник; Національна академія Державної*

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА ПІДГОТОВКА ШКОЛЯРІВ: ОСОБЛИВОСТІ, ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ

прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького. – Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2006. – 20 с.

3. Різник В. Модель формування готовності майбутніх фахівців економічних спеціальностей до професійної діяльності у процесі вивчення спеціальних дисциплін // В'ячеслав Різник // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди". Педагогіка. Психологія. Філософія. – 2013. – Вип. 28(2). – С. 277 – 283. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvrdri_2013_28_2_54

4. Сафін О.Д. Психологія управлінської діяльності

командира: навч. посіб. / Сафін О.Д. – Хмельницький: Вид-во Акад. ПВУ, 1997. – 149 с.

5. Спіріна Т.П. Модель формування професійної культури майбутніх соціальних педагогів / Т.П. Спіріна // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ Прикарпатського національного університету, 2008. – Випуск XXI. Ч. 2. – С. 278 – 291.

6. Уліч В.Л. Педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів до управлінської діяльності: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / В.Л. Уліч; Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького. – Хмельницький, 2007. – 20 с.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2017

УДК 373.3/.5.016:78

Юрій Добуш, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА ПІДГОТОВКА ШКОЛЯРІВ: ОСОБЛИВОСТІ, ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ

Одним із ефективних засобів всебічного виховання особистості є музичне мистецтво. На сьогоднішній час, беззаперечно, навчання та виховання в освітньому процесі вимагає змістовних змін, для яких необхідне чітке бачення перспектив. Вокально-хорова підготовка школярів займає чільне місце в системі освіти і також вимагає пильної уваги педагогів та нових підходів відповідно до вимог часу.

Ключові слова: музичне мистецтво, виховання, хоровий спів, духовність, вокально-хорові навички.

Літ. 8.

Юрій Добуш, доцент кафедри методики музикального виховання і дирижування Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ВОКАЛЬНО-ХОРОВАЯ ПОДГОТОВКА ШКОЛЬНИКОВ: ОСОБЕННОСТИ, ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ

Одним из эффективных средств всестороннего воспитания личности является музыкальное искусство. На сегодняшнее время, безусловно, обучение и воспитание в образовательном процессе требует содержательных изменений, для которых необходимо четкое видение перспектив. Вокально-хоровая подготовка школьников занимает видное место в системе образования и также требует пристального внимания педагогов и новых подходов в соответствии с требованиями времени.

Ключевые слова: музыкальное искусство, воспитание, хоровое пение, духовность, вокально-хоровые навыки.

Yuriy Dobush, Associate Professor of the Music Education Methods and Conducting Department Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

THE VOCAL AND CHORAL TRAINING OF STUDENTS: THE FEATURES AND INNOVATIVE APPROACHES

The musical art is one of the effective means of the comprehensive education of individual. At present time, undoubtedly, the training and education in the educational process requires the substantial changes that demand the clear vision of prospects. The vocal and choral training of students takes the prominent place in the education system and also requires the attention of teachers and the new approaches in accordance with the requirements of time.

Keywords: the musical art, an education, choral singing, spirituality, the vocal and choral skills.

Постановка проблеми. Рівень духовності суспільства обумовлений моральним розвитком кожної особистості, а саме розвитком цінностей,

переконань, розумової спроможності, культури тощо. Світоглядною є теза французького письменника, мистецтвознавця початку ХХ ст. А. Мальро про те, що ХХІ століття або буде